

Litla Hraun

Rúst 2:1 í Kolbeinsstaðahreppi,
Snæfells- og Hnappadalssýslu

Skýrsla um rannsókn á skepnuhúsi

Bjarni F. Einarsson
2013

Forsíðumyndin sýnir rúst 2:1 fyrir rannsókn. (Stafrænar myndir nr. 01. Horft mót NNV.
Ljósm. BFE).

FÖRNLEIFAFRÆÐISTOFAN

Unnið fyrir landeigendur á Litla Hrauni

© Bjarni F. Einarsson

Desember 2013

Inngangur

Að beiðni landeigenda á Litla Hrauni og að kröfu minjavarðar Vesturlands rannsakaði undirritaður hluta af rúst í landi Litla Hrauns í Kolbeinsstaðahreppi eins og hreppurinn hét áður, í Snæfells- og Hnappadalssýslu, sem orðið hafði fyrir raski vegna framkvæmda. Fór rannsóknin fram dagana 4. - 13. júní síðastliðinn. Aðstæður voru þökkalegar, all kallt, en þurrt að mestu í lokin, en var dálítið votviðrasamt í upphafi. Landeigendur lögðu til hús á staðnum þar sem hægt var að matast í, laga og drekka kaffi og geyma viðkæm tæki eftir atvikum.

Starfsmenn rannsókna, auk undirritaðs, voru þeir Ármann Guðmundsson fornleifafræðingur og Hermann Hjartarson fornleifafræðinemi.

Ákveðið var að rannsaka u.þ.b. 15 m² svæði við norðurenda rústarinnar, eða í stórum dráttum það svæði sem raskað hafði verið. Sett var upp eigið hnita- og hæðarkerfi og gangur rannsóknarinnar ljósmyndaður á stafrænann máta. Teikningar voru gerðar í mælikvarðanum 1:20, en þær voru ein flatarteikning (í tveimur hlutum) og eitt þversnið.

Þversniðið var lagt við línu X 100 og inni í miðri rústinni var lögð lína sem skýrð var Y 200. X óx í norður og Y í austur. Sköruðust því þessar línur u.þ.b. í miðju þversniði, sem var teiknað og í miðri rústinni. Hæðarpunktur var valinn á hraunnibbu nokkra m norður af rústinni, á hraunbrún sem þar er. Var hann ákvarðaður 10 m yfir sjávarmáli og miðast því allar tölur við það. Ekki þótti ástæða til að láta mæla hann nákvæmlega inn í landskerfið, né miðpunkt hnitakerfisins X 100 Y 200.

Að lokinni rannsókn var gengið frá svæðinu eins og að var komið eða því sem næst.

Mynd 1. Staðsetning rústarinnar rétt suðvestur af gamla bæjarhúsinu, sem sést ofarlega t.h.. (Loftmyndir ehf. Viðbætur BFE).

Staðhættir.

Rústin er ofan á grónu helluhrauni, nokkra tugi metra norðvestur af Eldborgarhrauninu sem er apalhraun. Um aldur þess eru deildar meiningar. Svæðið er nokkuð mosavaxið, þó gras vaxi þar einnig. Víða eru dálítill jarðföll í hrauninu, en öll eru þau vel grasi gróin. Stutt er niður á hraunhelluna.

Markmið

Rannsóknin var gerð að kröfu Minjavarðar Vesturlands vegna rasks á fornleifunum í sambandi við byggingarframkvæmdir á svæðinu og umferð yfir fornleifarnar. Tilgangurinn var tvennskonar. Annarsvegar að kanna hvort eldri forleifar kynnu að liggja undir þeirri sem sást á yfirborði og hins vegar að kanna hlutverk rústarinnar og aldur yrði því við komið.

Rústin fyrir rannsókn

Þegar rústin var skráð í tengslum við deiliskipulag þá var hennar lýst svo í fornleifaskrá:

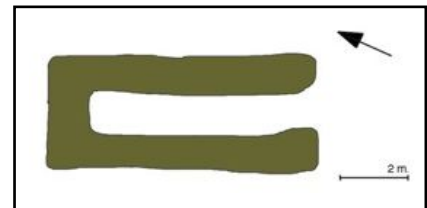
Rúst.

3,5 x 8 m (NNV - SSA). Veggir úr hraungrýti, 1,2 - 1,5 m breiðir og 0,1 - 0,7 m háir. Lægstir eru veggirnir í norðurhluta.

Dyr eða op snýr mót SA. Þar hefur verið timburgafl.

Mikið af grjóti liggur á gólfi rústarinnar, einkum um miðbikið. Sumt af því er nýlega fært.

Yfir norður hlutann liggur slóði sem skemmt hefur rústina lítillega.

Mynd 2. Rúst 2:1 fyrir rannsókn. Hér hefur milliveggurinn ekki verið teiknaður inn, en hans varð ekki vart í steinahrúgunni sem þar var.

Minjagildi hennar var talið talsvert og varðveislugildið sömuleiðis (Bjarni F. Einarsson 2012 (a)).

Áður en að rannsókn hófst var talsvert magn af steinum fjarlægð úr miðbiki rústarinnar sunnan við sjálft rannsóknarsvæðið, og þá kom í ljós milliveggur, greinilegur. Hann var teiknaður inn á flatarteikningu rannsóknanna sbr. myndir 5 og 6.

Sögubrot¹

Litla Hraun var til forna kallað Setu- eða Setahraun. Elsta heimildin um jörðina er í Máldaga Hítardalskirkju frá því um 1354 (Ísl. fornbréfasafn 1890:84). Þar kemur ekki annað fram en að kirkjan eigi heimaland allt með gögnum og gæðum Setuhrauns, sem er því elsta orðmyndin á nafni jarðarinnar. Næst er jarðarinnar getið árið 1397 í sama máldaga og nú undir nafninu Setahraun (Ísl. fornbréfasafn 1890:184). Um 1470 er jörðin enn

¹ Þessi kafli er sóttur í skýrslu um fornleifaskráningu og rannsóknir á túngarði, skammt hjá (Bjarni F. Einarsson 2012 (a) og (b)).

nefnd í Máldaga Hítardalskirkju og aftur undir heitinu Setahraun (Ísl. fornbréfasafn 1899:599). Um 100 árum síðar er jarðarinnar enn getið og nú í svokölluðum Gíslamáldögum, en það var skrá sem Gísli biskup Jónsson tók saman um 1570 (Ísl. fornbréfasafn 1947:545). Þar er jörðin kölluð Setahraun og talin í eigu sömu kirkju og áður og í útleigu fyrir VII ærgildi (ibid 1947:612).

Nafnið Litla Hraun virðist fyrst koma fyrir í elsta jarðartali Íslands frá því um 1684 (Björn Lárusson 1967:159). Þar kemur fram að jörðin er í eigu kirkjunnar eins og áður og metin á 23 hundruð og 80 álnir, sem er býsna hátt mat. Líklega er þetta villa í jarðartalinu, því skömmu síðar, eða 1709, er hún metin á 12 hundruð, sem er í meðallagi (Jarðabók 1931-33:19). Jarðamatið virðist hafa haldið sér allt til ársins 1861, en þá er það hækkað um eitt hundruð og var þá í 13 hundruðum (Ný Jarðabók 1861:56).

Í matinu frá 1709 segir m.a. svo um jörðina: „Skógur til kolgjörðar

Mynd 3. Yfirlit yfir nyrðri hluta rústarinnar fyrir rannsókn. Apelsínugulu böndin liggja eftir aðalásunum X 100 (þvert á myndina) og Y 200. Fremstu steinarnir eru í gafli rústarinnar. (Stafrænar myndir nr. 03. Horft mót SSA. Ljósm. BFE).

bjarglegur til þessa, eyðist mjög. Torfrista og stúnga lök og lýtt nýtandi. Móskurður til eldiviðar nægur. Selveiðivon góð hefur verið, þykir fara til rýrðar, brúkast þó. Rekavon góð á Gömlu Eyri, sem liggur fyrir Stórahrauns, Snorrastaða og þessarar jarðar landi, og á Hítardalur hálfan reka og vaktar ábúandi hann, so sem annar leiguliði, og hefur það af rekanum hjer fyrir, sem lög fyrir skilja. Skelfiskfjara lítil brugðist í margt ár. Heimræði má hjer valla telja, þó hafa menn bragðað um hásumar að fleyta hjer skipi með stórflæðum til fiskifengjar, þykir erfitt mjög, brúkast

sjaldan. Enginu granda sjóarflæður, sem gjöra seltu í rótinni, sem spillir grasvextinum og so þar sem lágar eður dældur hafa verið, og sjórinn hefur staðið eftir þá út hefur fallið, eru nú svarðleysu leirtjarnir. Landþröng er og nýtur ábúandi góðvilja náðúa sinna fyrir óákveðna þóknun fyrir beitina.“ (Jarðabók 1931-33:19).

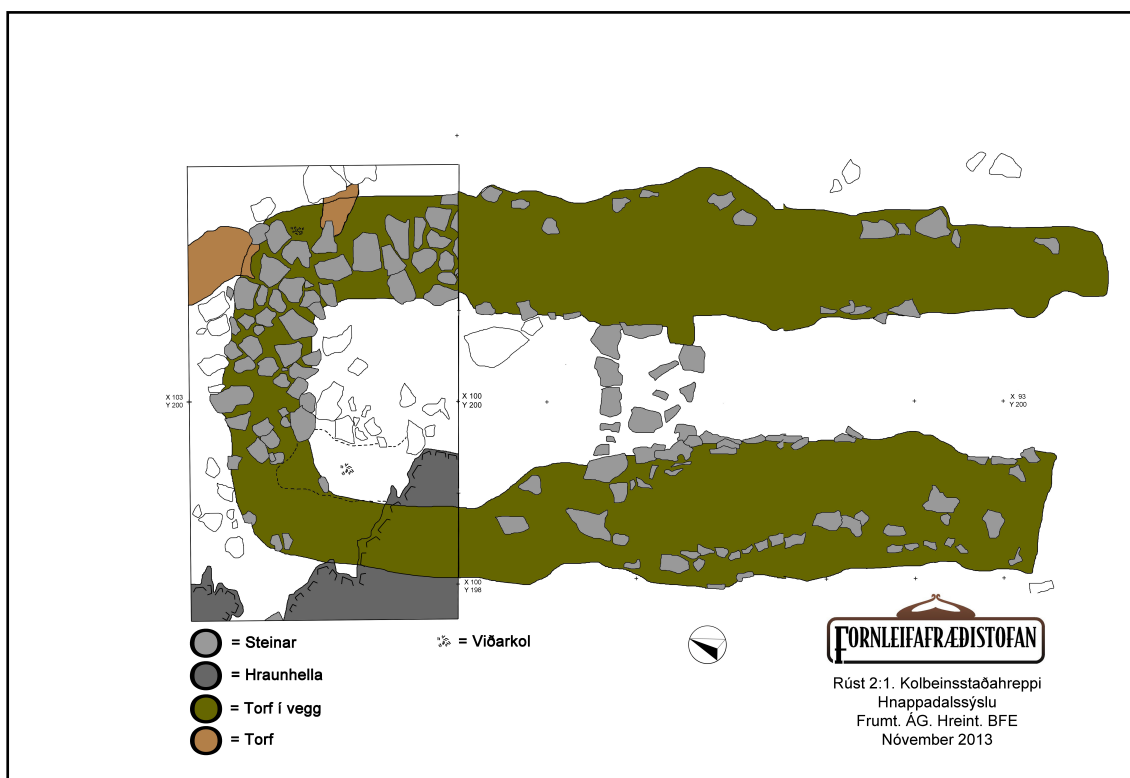
Fyrstu ábúendur sem getið er í rituðum heimildum eru tvenn hjón árið 1703, þau Jón Helgason hreppstjóri, 32 ára, og kona hans Þuríður Magnúsdóttir, 40 ára, og hjónin Jón Björnsson og kona hans Guðrún Aradóttir (Manntal á Íslandi 1703, 1924-27:87). Tvíbýli var þá á jörðinni. Jón og Guðrún eru talin óhraust enda orðin nokkuð fullorðin, bæði 62 ára. Aðeins tveimur árum síðar virðist einn ábúandi vera á Litla Hrauni, Eiríkur Jónsson að nafni (Jarðabók 1931-33:19). Hann er væntanlega sonur annarshvors ábúendanna frá því áður, væntanlega Jóns hins eldri, því þá er Jón Helgason aðeins 34 ára.

Mynd 4. Rústin nær fullrannsökuð. Hraunhellan til hægri. (Stafrænar myndir nr. 12. Horft til SSA. Ljósm. BFE).

Árið 1816 er einbýlt á Litla Hrauni og þar búa hjónin Guðmundur Hákonarson, 30 ára og kona hans Margrét Magnúsdóttir, jafnaldra ásamt þremur börnum sínum (Manntal á Íslandi 1816, 1947-74:549).

Árið 1845 búa hjónin Bárður Sigurðsson, 35 ára og kona hans Solveig Árnadóttir, 32 ára auk tveggja barna sinna. Þar var einnig niðursetan Guðrún Jónsdóttir, 75 ára og faðir bóndans, Sigurður Bárðason, þá 65 ára og kona hans Guðrún Eiríksdóttir, 63 ára. Á þeirra heimili var vinnustúlkan Ingiríður Pálsdóttir, 20 ára (Manntal á Íslandi 1845:51).

Mynd 6. Tilgátuteikning af líklegu upprunalega umfangi rústarinnar. Af teikningunni má ráða að dyr eða op hafi verið á langveggnum í NV-horninu. Þar teygir sig lag sem túlkað var sem torflag inn í rústina. Ofan á því voru einstaka viðarkolamolar, sem gætu hafa komið með umferð manna inn í húsið.

sem tilheyri Hítardalskirku, en undir eftirliti Litla Hrauns bænda. Sé þetta eftirlit býsna erfitt og íþyngjandi, en þó sé svo rekasælt að „leiguliðar muni verða skaðlausir.“ (Sýlsu- og sóknarlýsingar 1970:33).

Í fornleifunum er öll þessi saga geymd, þó ekki séu þar nöfn né fjöldi einstaklinga rétt eins og fjöldi búfænaðar er þar ekki heldur tilgreindur. En í fornleifunum má lesa um hlutskifti fólksins og lífsafkomu, siði þess og verkætækni og húsagerðasögu allt til miðalda. Á bæjarhólnum er líklegt að næst yngstu kynslóðir húsakynnanna séu illa farnar flestar hverjar og jafnvel horfnar, en þar undir má búast við heillegum minjum.

Rannsóknin

Eftir að hnitakerfið hafði verið sett út og hæðarpunktur ákvarðaður var 3 x 5 m stór flötur aftorfaður og undirbúinn undir rannsókn, en flöturinn náði rétt út fyrir alla rústina þar sem hún var rannsökuð.

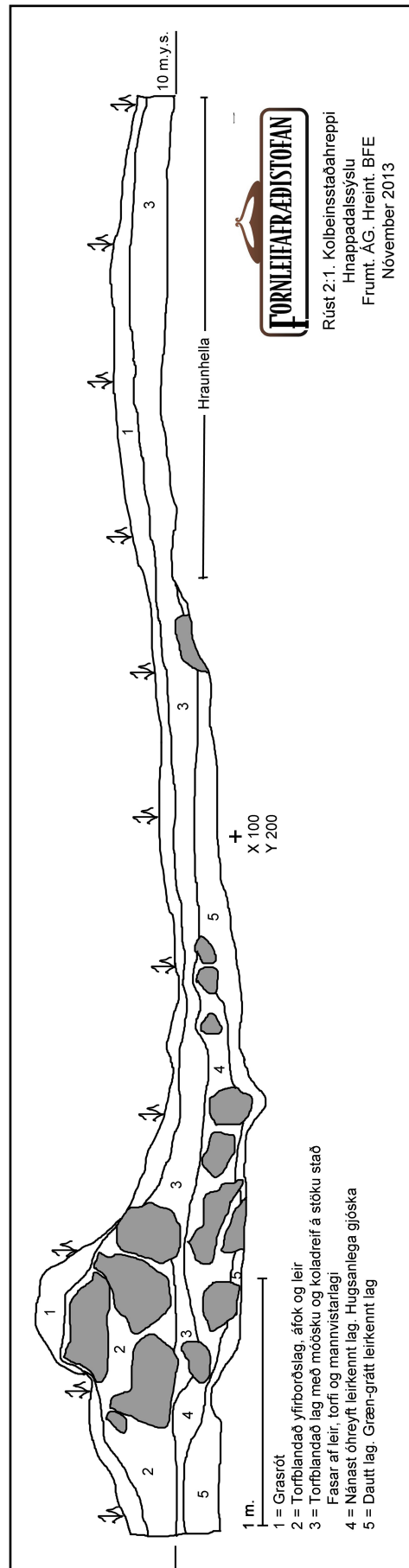
Talsvert af grjóti var sýnilegt í yfirborðinu og nokkuð meira kom í ljós undir grasrótinni. Í stórum dráttum var aðeins um eitt steinalag að ræða og lá það ofan á áfoki. Í suðvestur hluta rannsóknarsvæðisins var hraunhellan rétt undir grasrótinni. Þar voru engir steinar sem er sérstakt. Sennilegasta skýringin er að þarna hafi verið dyr eða op, en eins er mögulegt að

steinarnir hafi verið fjarlægðir og jafnvel nýttir annarsstaðar, því ekki lágu þér hjá eða við hraunhelluna.

Rétt innan við þar sem veggurinn hefði átt að vera ofan á hraunhellunni, voru leifar af lagi sem túlkað er sem torf. Ofan á því mátti sjá einstaka viðarkolamola. Einnig fundust slíkir austan við rústina, utan við vegginn (á tilgátuteikningunni, mynd 6, lenda viðarkolabletturinn undir veggnum). Þar fundust einnig móðskuskellur sem einnig voru utan við rústina. Þessir viðar-kolamolar og móðskuskellur eru sennilega útkast úr húsum til áburðar, áður en rúst 2 var byggð. Slíkt má sjá frá öllum tímum hér á landi eins og á Þjótanda og fleiri stöðum (Bjarni F. Einarsson o.fl. 2009).

Ekkert gólf fannst í rústinni og engar vísbendingar um stoðarholur né stoðarsteina. Inn á milli steina og rétt undir grasrótinni fundust talsvert mörg brot af leirtaui úr hvítleir með hvítum glansandi glerungi báðum megin. Líklega eru flest öll brotin að stórum hluta úr einum disk, ungum, sem brotnað hefur í mörg brot. Einnig fundust nokkur brot úr kúskel, steinkolum og einn nagli úr járn, eitt járnbrott, eitt bronsbrott og tvö glerbrott úr grænni flösku og mjög morknar tennur eða tönn (glerungur). Allir eru gripirnir taldir ungir og minjagildið lítið sem ekkert. Þeir voru færðir til bókar (X, Y og Z), þeir ljósmyndaðir og geymdir um stund, eða þar til þeim verður fargað þar sem ekki er um forngripi að ræða.

Þegar grjótið var hreinsað innan úr rústinni, sunnan við rannsóknarsvæðið, kom í ljós þverveggur úr grjóti, og hugsanlega kjarna úr mold, sem skifti rústinni í tvennt. Var það ekki ósvipað og í rúst 3 skammt vestur af rústinni. Þessi þverveggur gæti varpað ljósi á rústina á þann veg að sá hluti sem rannsakaður var að miklu leyti hafi verið opið heystæði, en

Mynd 8. Snið í gegn um rúst 2:1. Horft mót SSA.

ekki yfirbyggt hús. Það útskýrir á vissan hátt af hverju veggirnir virtust jafn hroðvirknislega hlaðnir og raun bar vitni. Það útskýrir einnig af hverju ekkert gólf fannst í rústinni og engir gripir sem talist geta verið beinlínis samtíða henni.

Gólfíð eða yfirborðið hefur verið í lagi 3. Eitt viðarkolasýni var tekið úr viðarkolablettinum utan við NA hornið, en ekki þótt ástæða til að láta greina það frekar, enda eru viðarkolamolarnir ótengdir rústinni. Sýninu verður því fargað.

Engar eldri kynslóðir rústarinnar né aðrar eldri minjar fundust undir henni.

Niðurstaða

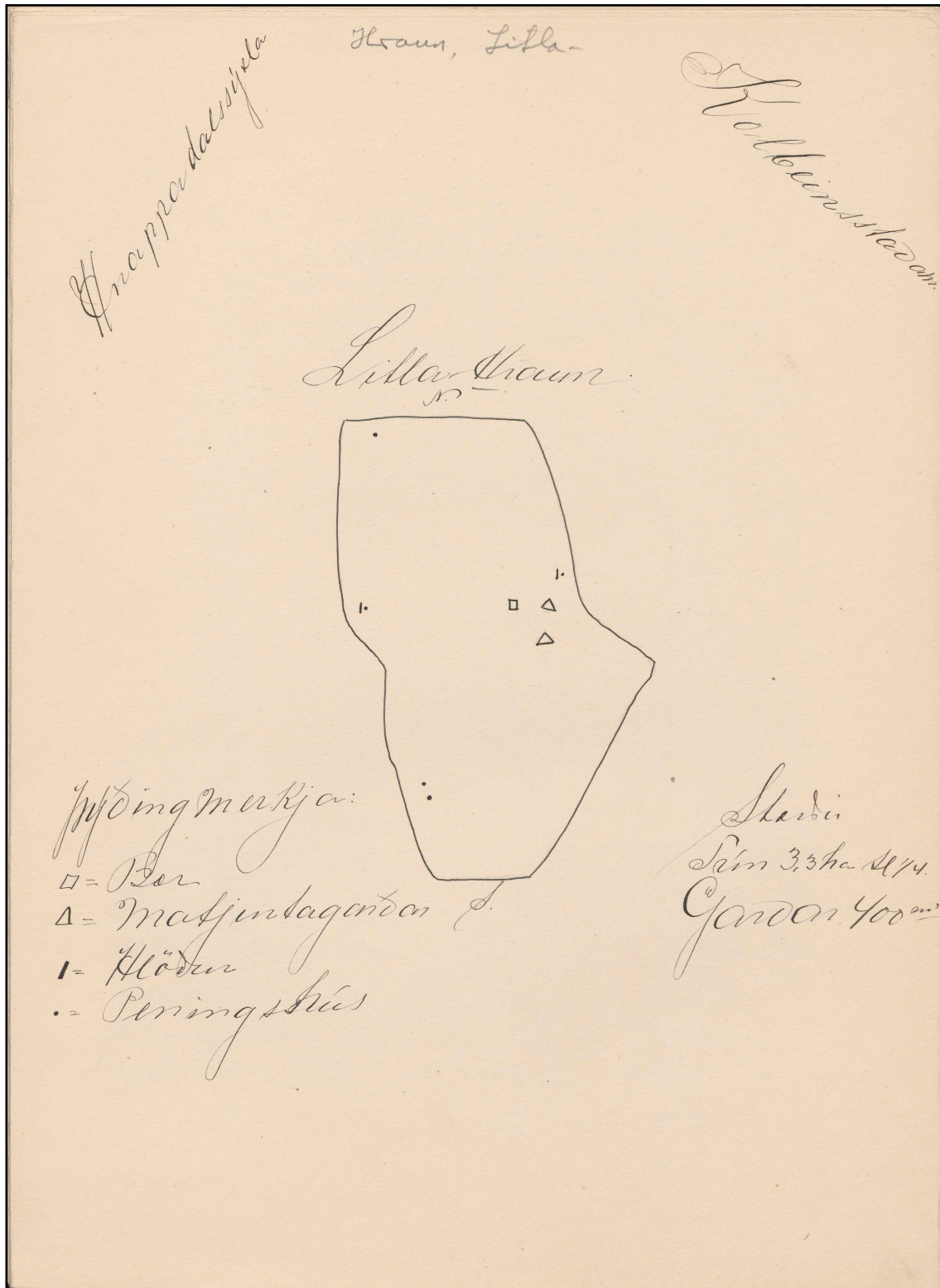
Rúst 2:1 í landi Litla Hrauns er ung rúst frá 20. öld, þó hún geti hafa verið byggð í lok þeirrar 19. Gripirnir sem fundust hjá henni eru allir ungir og nær örugglega yngri en sjálf rústin. Er það aðallega hvítglerjaður hvítleir úr diskum eða diskum. Steinkolin benda eindregið til þess að þetta geti ekki verið eldri en frá lokum 19. aldar, en steinkol tóku að berast til landsins um og upp úr 1870 og það hefur tekið einhvern tíma að dreifast um landið, væntanlega fyrst til þeirra efnameiri og síðan til fleirri (Hörður Ágústsson 1998:67 og 133). Mjög stutt virðist ofan á hraunhelluna og engar vísbendingar um eldri minjar undir rústinni.

Hlutverk rústarinnar er ekki á hreinu, en skepnuhús hefur það verið að hluta og líklega er sá hluti sem rannsakaður var, heystæði. Ekki er víst að þak hafi verið á rústinni og þá er hlutverk hennar enn óljósara. Nokkra tugi metra vestur af rústinni var svipuð rúst eins og áður getur, rúst 3:1. Veggir þeirrar rústar eru mun heilli, en eru að mestu leyti eins. Veggir beggja rústanna eru gerðir úr hraungrýti einu saman, í báðum er þverveggur og báðar eru opnar í annan endann, þó rúst 3:1 sé opin í þá báða. Í báðum rústum eru lágir veggir út frá stærra rýminu. Veggirnir eru aðeins 0,5 - 1,5 m breiðir í rúst 3:1, en slík breidd er varla í húsi með þaki og húsi sem þarf að hafa einhverskonar einangrunargildi, en 0,5 m breiður og gisinn hraungrýtisveggur hefur því sem næst ekkert slíkt gildi. Húsin eru því ekki hefðbundin fjárhús, og þaðan af síður fjós eða hesthús.

Huganlega hefur rúst 2:1 (og 3:1) þjónað sem einhverskonar skjól fyrir kindur eða hesta, svipað og fjárborgir eða krossborgir, en hlutverk þeirra var að veita skjól fyrir skepnurnar, sem sjálfar leituðu skjóls í mannvirkjunum. Fjárborgir og krossborgir eru þó mjög ólíkar í forminu, en fjárborgir eru hringlaga en krossborgir eins og nafnið gefur til kynna, krosslaga. Engin skepnuhús eru rannsökuð í þessum landshluta og vel er hægt að hugsa sér afbrigði af áður nefndum húsum á þessu svæði. Þá hefur

Mynd 7. Rúst 3:1 á Litla Hrauni. Eins og sjá má er hún opin í báða enda og var milliveggurinn jafn hár og veggirnir í stærra rýminu. Veggirnir út úr rústinni til SV (vinstri) voru mun lægri en aðrir veggir, ekki ósvipað og í rúst 2:1. (Bjarni F. Einarsson (a) 2012).

Mynd 8. Túnakort Litla Hrauns. Upp vísar því sem næst í austur. Rúst 2:1 er rétt fyrir neðan neðri þríhyrninginn á myndinni, en hann táknar matjurtagarð. (Þjóðskjalasafn Íslands).

hlutverk hússins verið að veita skepnum skjól þegar vond veður geysuðu að vetri og einhver meðgjöf höfð fyrir skepnurnar í jarðbönnum, þó annars hafi þær þurft að treysta á guð og gaddinn.

Á bæjarstæðum seinni alda, þegar fjárhús urðu almenn á 18. öld, eða þar um bil, voru þau gjarnan tvö - þrjú í heimatúni. Á Litla Hrauni eru nokkur hús sem eru sennilega leifar fjárhúss eða fjárhúsa og á túnakorti frá byrjun 20. aldar eru sýnd fimm peningahús (skepnuhús). Eitt þeirra hlýtur að vera hesthús, eitt gæti verið sauðahús og jafnvel hrútakofi. Við tvö húsanna eru sýndar hlöður og eitt þeirra sem er næst bænum gæti verið fjós. Af þessu mætti draga þá ályktun að fjárhús með hlöðu af klassískri gerð (rúst 12:1) hafi verið eitt fjárhúsanna, auk minni fjárhúsa án hlöðu (rúst 11:1 og 13:1).

Heimildir

- Ágúst H. Bjarnason. „Glómosi (*Hookeria lucens* (Hedw.) í Eldborgarhrauni, Kolbeinsstaðahreppi.“ Náttúrufræðingurinn. Tímarit Hins ísl.Náttúrufræðifélags.Ritst. Álfheiður Ingadóttir. 69. árgangur. 2. hefti 2000. Reykjavík 2000. Bls. 69-76.
- Bjarni F. Einarsson (a). *Fornleifaskráning vegna deiliskipulags í landi Litla Hrauns í Snæfells- og Hnappadalssýslu*. Fornleifafræðistofan. Reykjavík 2012.
- Ibid (b). *Litla Hraun. Rúst nr. 9 í Kolbeinsstaðahreppi, Snæfells-og Hnappadalssýslu*. Skýrsla um snið í túngarð 2012. Fornleifafræðistofan. Reykjavík 2012.
- Bjarni F. Einarsson og Sandra Sif Einarsdóttir. *Þjótandi við Þjórsá. Fornleifarannsóknir 2008*. Fornleifafræðistofan - Landsvirkjun. Skýrsla nr. LV-2009/071. Reykjavík 2009.
- Grágás. Lagasafn íslenska þjóðveldisins. Gunnar Karlsson, Kristján Sveinsson og Möður Árnason sáu um útgáfuna. Reykjavík 1992.
- Hörður Ágústsson. *Íslensk byggingararfleifð I. Ágrip af húsagerðarsögu 1750-1940*. Húsafriðunarnefnd ríkisins. Reykjavík 1998.
- Íslenskt fornbréfasafn*. Þriðja bindi. Kaupmannahöfn 1890.
- Íslenskt fornbréfasafn*. Fjórða bindi. Kaupmannahöfn 1897.
- Íslenskt fornbréfasafn*. Fimmta bindi. Kaupmannahöfn 1899.
- Íslenskt fornbréfasafn*. 15. bindi. Kaupmannahöfn 1947.
- Jarðabók Árna Magnússonar og Páls Vídalíns*. Gefin út af Hinu íslenska fræðafélagi í Kaupmannahöfn með styrk úr ríkissjóði Íslands. Fimmta bindi. Kaupmannahöfn 1931-33.
- Manntal á Íslandi 1703*. Tekið að tilhlutun Árna Magnússonar og Páls Vídalín. Reykjavík 1927-1947.
- Manntal á Íslandi 1816*. Prentað að tilhlutan Ættfræðifélagsins með styrk úr ríkissjóði. Akureyri og Reykjavík 1947-1974.
- Manntal á Íslandi 1845*. Vesturamt. Ættfræðifélagið gaf út með styrk úr ríkissjóði. Bjarni Vilhjálmsson sá um útgáfuna. Reykjavík 1983.
- Jón Tofason skjalavörður. Bréf um aldur Túnakortsins frá Litla Hrauni dags. 20. nóv. 2012. *Þjóðskjalasafn*.
- Jónsbók*. Lögbók Íslendinga hver samþykkt var á alþingi árið 1281 og endurnýjuð um miðja 14. öld en fyrst prentuð árið 1578. Már Jónsson tók saman. Reykjavík 2004.
- Ný Jarðabók fyrir Ísland. Kaupmannahöfn [1861].
- Túnakort*. Litla Hraun. Þjóðskjalasafn Íslands.
- Örnefnaskrá. *Litla Hraun*. Örnefnasafn. Stofnun Árna Magnússonar í íslenskum fræðum.
- Manntal á Íslandi árið 1703. Tekið að tilhlutan Árna Magnússonar og Páls Vídalín. Reykjavík 1924-1947.

Tæknilegar upplýsingar***Rannsóknarstaður:***

Rúst 2:1 í landi Litla Hrauns í Kolbeinsstaðahreppi, Snæfels- og Hnappadalssýslu.
E 338286 N 479950.

Verkkaupandi:

Frostfiskur efh.

Ábyrgðaraðili og stjórnandi:

Bjarni F. Einarsson, Fornleifafræðistofunni.

Leyfi fornleifanefndar:

1. nóv. 2012.

Leyfisnúmer:

2012110001

Rannsóknarnr:

2012-77.

Starfsmenn:

Bjarni F. Einarsson, stjórnandi.

Forvarsla:

Engin (gripum verður fargað)

Rannsóknartími:

4. - 13. júní. 2013.

Hnitakerfi:

Eigið.

Hæðarkerfi:

Eigið.

Grafinn flötur:

Um 15 m².

Geymsla gagna:

Þjóðminjasafn Íslands.

Skýrsla hjá:

Minjastofnun Íslands, Fornleifafræðistofunni og Þjóðarbókhöðunni.

Dagbók

5. júní.

Ég og Manni komum í gær, settum upp kerfið og byrjuðum að skera grasrótina í burtu. Vorum bara tveir, en þriðji starfsmaður kemur næsta mánudag. Getum þannig sparað pening. Rigningsamt alveg fram undir kl. 16:00.

6. júní.

Sól sást rétt fyrir hádegi. Veggurinn virðist betur farinn en við reiknuðum með [reyndist ekki rétt]. Líklega er hraunhella í NV. Þá hefur húsið verið byggt inn undir hana. Kallt en þurrt.

7. júní.

Einstaka viðarkolamolar í NV-hluta og móðskuskellur utan við vegginn að austan. Eins og torfflyksur hafi einhvern tíman verið í veggnum? Eru dyr að koma í ljós á NV-horni, varla.

11. júní.

Í gær bættist Hermann Hjartarson við hópinn.

Viðarkol austan við húsið. Að fleygt? Líklega hafa fundist steinkol sem geyma bestu vísbendingu um aldur, en þau koma upp úr 1880, ef ég man rétt. Fundum margt smárra leirtaubrota úr hvítleir með hvítum glerungi báðum megin, úr disk.

12. júní.

Hlýtt og bjart fram eftir degi, en þá kólnaði og smá rigndi. Þegar steinar inni í rústinni voru fjarlægðir kom í ljós þverveggur, eða leifar af slíkum vegg. Þarna er líklega komin skýringin á því af hverju N-hlutinn er jafn ómerkilega hlaðinn og raun ber vitni. Hann gæti hafa verið heystæði sem ekki var byggt yfir!

Tilhneiging í þessa átt er í rústinni vestur af viðfangsefninu [rúst 3:1]. Einnig hún er sýnd á túnakorti [ekki rétt].

13. júní.

Ljóst að ekkert mannvirki er undir rústinni, en þó má sjá m-slettur á stöku stað sem líklega eru ekki úr rústinni. Svipað og á Þjótanda og víðar. Menn eru að rækta garðinn sinn.

[Hornklofi sínir leiðréttingar. M-slettur eru mannvistarlagsslettur].

Skrár

<i>Fundaskrá</i>	<i>bls. 16</i>
<i>Sýnaskrá</i>	<i>17</i>
<i>Stafrænar myndir</i>	<i>18</i>
<i>Teikningaská</i>	<i>26</i>